

Malynovska, O. Yu., and Tretiakov, O. V. "Rozvytok dilovoho turyzmu u sviti" [The development of business tourism in the world]. <http://www.geolgt.com.ua/images/stories/zbirnik/vipusk18/v1810.pdf>

"New Research Measures Business Travel Spending Relative to Top-Line Company Growth" GBTA Foundation. <http://www.gbta.org/foundation/resourcelibrary/Pages/Mar11article2.aspx>

Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Pavliuchenko, O. S., Hubenia, V. O., and Brovko, A. H. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku zasobiv rozmishchennia dla dilovykh turystiv v Ukraini" [Current state and prospects of development of accommodation for business travelers in Ukraine]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii*, no. 52 (2013): 35-41.

Zhuchenko, V. H., and Didenko, K. D. "Osoblyvosti orhanizatsii dilovoho turyzmu v Ukraini ta suchasnyi stan ioho rozvytku" [Peculiarities of business tourism in Ukraine and the current state of development]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 12/2 (2012): 13-15.

УДК 631.11

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ І ВИДІВ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

© 2015 ВЛАСЕНКО Ю. Г.

УДК 631.11

Власенко Ю. Г. Удосконалення організаційних форм сільськогосподарських підприємств і видів їх діяльності

Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню функціонування організаційних форм сільськогосподарських підприємств і видів їх діяльності з метою формування ефективних організаційних структур ринкової економіки для поліпшення їх соціально-економічного розвитку. На етапі вдосконалення організаційних форм сільськогосподарських підприємств та видів їх діяльності слід розробити та реалізувати науково обґрунтовану концепцію земельних відносин власності саме за умов наявності трансформаційних процесів, адже саме врегулювання земельних питань асоційовані з наявними програмами впровадження аграрної політики в Україні. Земельні відносини є серцевиною аграрної політики, аграрних відносин зокрема й суспільно-економічних взагалі. Тому земельні відносини слід реформувати та вдосконалювати таким чином, щоб радикально розв'язати питання економічних інтересів селянина-трудівника і суспільства в цілому. Удосконалення організаційних форм сільськогосподарських підприємств та видів їх діяльності на пряму залежить від умов підвищення соціально-економічної ефективності ресурсного потенціалу. Соціально-економічна ефективність використання ресурсного потенціалу – це результативність, за якої балансується, з одного боку, задоволення потреб та інтересів як окремої людини, так і суспільства у цілому, з іншого – виробничий розвиток і відновлення ресурсного потенціалу підприємства.

Ключові слова: організація, власність, земля, сільськогосподарське підприємство, господарський механізм.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 10.

Власенко Юрій Григорович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економічної теорії, Національний університет біоресурсів і природокористування України (вул. Героїв Оборони, 15., Київ, 03041, Україна)

E-mail: yuriywinner@ukr.net

УДК 631.11

Власенко Ю. Г. Усовершенствование организационных форм сельскохозяйственных предприятий и видов их деятельности

Статья посвящена теоретическому обоснованию функционирования организационных форм сельскохозяйственных предприятий и видов их деятельности с целью формирования эффективных организационных структур рыночной экономики для улучшения их социально-экономического развития. На этапе совершенствования организационных форм сельскохозяйственных предприятий и видов их деятельности следует разработать и реализовать научно обоснованную концепцию земельных отношений собственности именно при условии наличия трансформационных процессов, ведь именно урегулирование земельных вопросов ассоциированы с имеющимися программами внедрения аграрной политики в Украине. Земельные отношения являются сердцевиной аграрной политики, аграрных отношений в частности и общественно-экономических в целом. Поэтому земельные отношения следует реформировать и совершенствовать таким образом, чтобы радикально решить вопросы экономических интересов фермера-трудящегося и общества в целом. Совершенствование организационных форм сельскохозяйственных предприятий и видов их деятельности напрямую зависит от условий повышения социально-экономической эффективности ресурсного потенциала. Социально-экономическая эффективность использования ресурсного потенциала – это результативность, при которой балансируется, с одной стороны, удовлетворение потребностей и интересов как отдельного человека, так и общества в целом, с другой – производственное развитие и восстановление ресурсного потенциала предприятия.

Ключевые слова: организация, собственность, земля, сельскохозяйственное предприятие, хозяйственный механизм.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Библ.:** 10.

Власенко Юрій Григорьевич – кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономической теории, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины (ул. Героев Оборони, 15., Киев, 03041, Украина)

E-mail: yuriywinner@ukr.net

UDC 631.11

Vlasenko Yu. G. Improvement of Organizational Forms of Agricultural Enterprises and their Activity Types

The article is aimed at theoretical substantiation of functioning of the organizational forms of agricultural enterprises and their activity types in order to elaborate effective organizational structures in terms of market economy to improve their socio-economic development. At the stage of perfecting the organizational forms of agricultural enterprises and their activities, a science-based conception of land ownership relations should be developed and implemented under precondition of availability of transformational processes, because of the settlement of land issues, associated with existing programs of implementation of agrarian policy in Ukraine. Land relations are at the heart of the agrarian policy, agrarian relations in particular and social economic in general. Thus, land relations should be reformed and improved in such a way as to radically solve the economic interests of working farmer and society as a whole. Improvement of organizational forms of agricultural enterprises and their activity types directly depends on favorable conditions to betterment of the socio-economic efficiency of resource potential. The socio-economic efficiency of utilization of the resource potential is the effectiveness that balances, on the one hand, needs and interests of both the individual and society as a whole, on the other hand, production development and recovery of the resource potential of enterprise.

Key words: organization, property, land, agricultural enterprise, economic mechanism.

Pic.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 10.

Vlasenko Yuriy G. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Economic Theory, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (vul. Geroyiv Oborony, 15., Kyiv, 03041, Ukraine)

E-mail: yuriywinner@ukr.net

У 90-х роках минулого століття в Україні розпочався процес переходу на ринкові форми господарювання і реформування власності. В основному він орієнтований на перетворення відносин власності на майно та землю, створення організаційно-правових формувань, які господарюють на засадах приватної власності. Але і до цього дня неврегульовані ринкові показники макроекономічних механізмів, таких як ціна, кредитна та податкова системи, що формує несприятливі умови для прибуткового бізнесу на основі самоокупності та самофінансування.

Цей негативний процес поглиблює і відсутність мікроекономічних інструментів, насамперед інституційних, як для раціоналізації структури підприємств, асоціацій, так і в окремих виробничих процесах та їх компонентах, використовуючи об'єктивний механізм дії економічних законів організації виробництва і праці, так і з точки зору системного підходу для адаптації всіх складових організації.

Проблемами вдосконалення організаційних форм сільськогосподарських підприємств і видів їх діяльності займалися провідні вітчизняні вчені: П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров [7], В. О. Рибалкін, І. В. Лазня [8], О. В. Шкільов [9], О. Д. Гудзинський [10] та ін.

Метою статті є проведення економічного аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств Вінниччини із урахуванням різних видів організаційно-правових форм господарювання у 2013 р. сільськогосподарських підприємств для поліпшення їх соціально-економічного розвитку.

Методологічну та інформаційно-аналітичну базу дослідження склали монографії, наукові праці, матеріали періодичних видань, офіційні матеріали Державної служби статистики України, дані річної звітності підприємств сільського господарства, ресурси Internet, нормативно-правові акти України.

Серед учених існують досить різноманітні підходи як до визначення самого поняття «організація», так і до методологічних аспектів формування ефективних організаційних структур. Узагальнюючи літературні джерела щодо визначення поняття «організація», можна зробити висновок про досить широкий спектр тлумачень і використання механізмів впливу на показники виробничої та господарської діяльності.

Й. С. Завадський і Л. М. Грищенко визначення поняття «організація» наводять як таке, що походить від англійського *organization* – ознака явищ, речей, подій, що розглядається як система, яка визначає взаємозалежну поведінку частин цілого [1]. У словнику іншомовних слів академіка О. С. Мельничука поняття «організація» від французького «*organization*» – будова, структура чогось; налагодження, впорядкування, приведення чогось в систему (напр., організація праці) [2]. В. Д. Савченко розглядає поняття «організація», що походить від латинського *organizo* – повідомляю, влаштовую, як різновид соціальних систем, об'єднання людей, які спільно реалізують загальну мету і діють на основі певних принципів і правил. Організація, – коментує автор, – це елемент економічної системи суспільства, який не може існувати поза суспільством, а суспільство – без організацій, які воно створює заради свого існування [3].

Проте більш повно за змістом і сутністю поняття «організація» визначено у Великій Радянській Енциклопедії: «...Организация (франц. *organisation*, от позднелат. *organizo* – сообщаю, стройный вид, устраиваю, 1) внутренняя упорядоченность, согласованность взаимодействия более или менее дифференцированных и автономных частей целого, обусловленная его строением. 2) Совокупность процессов или действий, ведущих к образованию и совершенствованию взаимосвязей между частями целого. 3) Объединение людей, совместно реализующих некоторую программу или цель и действующих на основе определенных процедур и правил...» [4].

Наведене визначення поняття «організація» охоплює багатогранність чинників, які зумовляють відповідно зміни форм власності і рішення трудових колективів зміни організаційно-економічних і правових форм господарювання і типу підприємств. Відомо, що переходу до ринкових форм господарювання передують створення належної законодавчо-правової бази, на основі якої здійснюється зміна форм власності і реформування підприємств у нові ринкові структури. Було прийнято цілу низку законів, у яких визначено порядок реформування економіки України в напрямі до ринкових відносин та перетворення різних державних і колективних підприємств у ринкові структури. Вирішальним законом щодо реформування підприємств у ринкові структури став прийнятий у березні 1991 р. Закон Української РСР «Про підприємства в Українській РСР», до якого протягом 1991, 1992, 1993 рр. були внесені зміни вже як до Закону України «Про підприємства в Україні». У цьому законі визначені основоположні, загальні для будь-якого підприємства, правові, економічні та соціальні основи їх організації та діяльності відповідно до умов ринкової економіки.

На підставі цих законодавчих положень протягом першої половини 1990-х років колгоспи, радгоспи та інші аграрні підприємства України були реформовані в нові організаційні структури ринкового типу: спілки селян, асоціації кооперативів, акціонерні товариства (закриті і відкриті), селянські (фермерські) господарства та їх асоціації, пайові колективні сільськогосподарські товариства.

Міжгосподарські об'єднання можуть діяти як асоціації, корпорації, агрофірми, концерни, науково-виробничі системи, холдингові компанії. Їх діяльність регламентується договорами та прийнятими статутами, які затверджуються їх засновниками. Різні організаційні форми підприємств та об'єднань мають свої особливості, властиві лише тій формі діяльності, за якою функціонує підприємство.

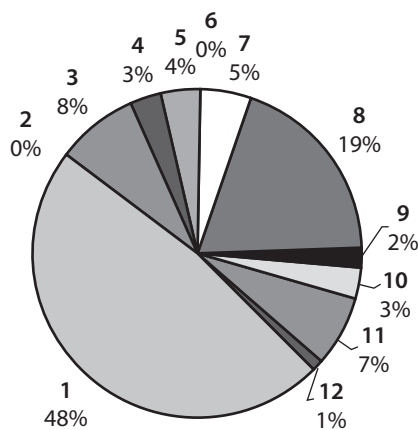
Ця особливість полягає у формі власності на засоби виробництва, вироблену продукцію та внутрішньогосподарські взаємовідносини. Характерною особливістю підприємств, що функціонують на базі державної власності, є підтримка і забезпечення їх ресурсами виробництва з боку держави, а також вони діють за єдиним внутрішньогосподарським планом. На відміну від державних підприємств господарства, які ми поглиблено досліджували, а це: приватно-орендне сільськогосподарське підприємство (ПОСП) «Радівське», сільськогосподарський виробничий кооператив (СВК)

«Діброва», сільськогосподарське товариство із обмеженою відповідальністю (СТОВ) «Україна» Калинівського району Вінницької області – діють на підставі того закону, що може здійснюватись будь-яка господарська й інша діяльність, що не суперечить закону і відбувається за принципами самоокупності з виплатою податків згідно із чинним законодавством. За формою власності ПОСП «Радівське» належить до приватно-орендного підприємства, а СВК «Діброва» і ТОВ «Україна» здійснюють свою господарську діяльність на базі колективної власності, а також орендуючи у членів цих колективів та пенсіонерів їх майнові і земельні паї.

Сьогодні у Вінницькій області спостерігається позитивна динаміка розвитку малого підприємництва. За даними Державного комітету статистики України визначено, що станом на 01.01.2013 р. в області діяло 7949 малих підприємств [5]. У порівнянні з 2009 р. ця кількість зросла на 0,9%, а кількість діючих малих підприємств на 10 тис. наявного населення зросла на 1 одиницю, що становить 48 одиниць проти 47 на початок 2009 р..

Дослідження структури організаційно-правових форм власності і господарювання на 01.01.13 р. у Вінницькій області показали (рис. 1), що серед усієї кількості господарств (а це становить 597 господарств) найбільшу частину займали Товариства з обмеженою відповідальністю та Приватні підприємства – 286 (48%) і відповідно 113 (19%) господарств.

Це зумовлено законодавчо визначеним спрощеним порядком ведення бізнесу приватних підприємств, можливістю використовувати найманих працівників. За даними Державного комітету статистики України, протягом 1 півріччя 2013 р. діяльність започаткували 516 юридичних осіб, що порівняно із 2009 р. на 81 юридичну особу менше. Надходження до місцевих бюджетів від діяльності малого бізнесу зросли на 37,9 млн грн, або на 45,6%, а їх частка в загальних надходженнях склала 19% і становить 120,9 млн грн [5].

- 1, 7 – селянське (фермерське) господарство
- 2, 8 – приватне підприємство
- 3, 9 – державне підприємство
- 4, 10 – дочірнє підприємство
- 5, 11 – відкрите акціонерне товариство
- 6, 12 – закрите акціонерне товариство

Рис. 1. Структура організаційно-правових форм власності у Калинівському районі на 01.01.13 р.

Слід відзначити, що на фінансову підтримку підприємництва у 2013 р. в обласному бюджеті було передбачено коштів у сумі 1 млн грн. На часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами банків, залученими суб'єктами малого та середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проектів, виділено 650,0 тис. грн, що у подальшому стимулюватиме розвиток таких форм господарювання. Проте, з огляду на результати групування підприємств Вінницької області за організаційно-правовою формою власності (табл. 1), можна зазначити, що не форма власності впливає на ефективність господарювання, а спосіб, у який підприємство функціонує та налаштовує свою управлінську діяльність.

Про це свідчать дані табл. 1, де найбільше сільськогосподарських угідь припадає на Закриті акціонерні товариства (6376 га), вартість основних активів на 1 господарство становить – 4869 тис. грн, а чисельність працівників – 562 особи. Слід зазначити, що вартість активів приватних підприємств більше, ніж у два рази менша.

Станом на 01.01.2013 р. у Калинівському районі Вінницької області налічувалося 34 сільськогосподарських підприємства різних форм і видів діяльності. Серед них: сільськогосподарських виробничих кооперативів (СВК) – 15, товариств із обмеженою відповідальністю (ТОВ) – 11, приватно-орендних сільськогосподарських підприємств (ПОСП) – 3, радгоспів – 3, виробничих кооперативів – 2. У наступні два роки ситуація змінилась, і в 2005 р. у районі вже налічувалося 32 сільськогосподарських підприємства різних форм і видів діяльності, причому товариств з обмеженою відповідальністю зареєстровано (ТОВ) – 2, сільськогосподарських товариств із обмеженою відповідальністю (СТОВ) – 9, приватно-орендних сільськогосподарських підприємств (ПОСП) – 4, дослідних господарств – 3. З метою виявлення впливу на результати господарської діяльності новостворених організаційних форм нами проведено порівняльний аналіз показників за 2013 р. по досліджуваних господарствах (табл. 2).

З наведених у табл. 2 даних видно, що за одних і тих же природно-економічних умов нижчими виявились як виробничі, так і фінансові результати ТОВ «Україна» порівняно з СВК «Діброва», і особливо з ПОСП «Радівське». Виробництво валової продукції на одиницю земельних угідь у ТОВ «Україна» в 1,2 рази нижче порівняно із СВК «Діброва», і майже втричі відповідно у порівнянні з ПОСП «Радівське». Що стосується виробництва валової продукції у розрахунку на 1 працівника, то ТОВ «Україна» поступається іншим господарствам майже удвічі. Таку ситуацію можна пояснити різницею кількості працівників: у СВК «Діброва» – 110 осіб, а у ТОВ «Україна» – 273 особи, проте валової продукції у ТОВ «Україна» вироблено на 2381 тис. грн, а у того ж ПОСП «Радівське» – на 5027 тис. грн. Урожайність зернових у ПОСП «Радівське» вдвічі вища від аналогічного показника по СВК «Діброва» та СТОВ «Україна». Аналогічна ситуація прослідковується і за показником середньорічного надою молока на корову – у 2,2 рази більше отримують молока від корови у ПОСП «Радівське», ніж у решті господарств.

Таблиця 1

Групування підприємств Вінницької області за організаційно-правовою формою власності (станом на 01.01.13 р.)

Форма господарства	Кількість господарств	Припадає с.-г. угідь на одне господарство, га	У т. ч. ріллі	Чисельність працівників, осіб	Вартість активів на 1 господарство, тис. грн
Селянське (фермерське) господарство	32	1428	1362	73	2432
Приватне підприємство	113	1284	1260	74	1850
Державне підприємство	10	2109	1875	137	8762
Дочірнє підприємство	15	1733	1727	104	1908
Відкрите акціонерне товариство	43	1738	1488	135	7549
Закрите акціонерне товариство	6	6376	6290	562	4869
Товариство з обмеженою відповідальністю	286	1558	1508	92	3285
Товариство з додатковою відповідальністю	1	1000	984	21	1461
Кооператив	47	1541	1498	107	3890
Виробничий кооператив	19	1481	1450	112	4331
Сільськогосподарський виробничий кооператив	24	1563	1521	107	3040
Заклади	1	4569	4237	402	67337
Усього	597	1575	1513	99	3523

Джерело: розраховано автором за даними річних звітів господарств.

Таблиця 2

Основні показники господарської діяльності в окремих типах досліджуваних підприємств Калинівського району у 2013 р.

Показник	ПП «Радівське»	СТОВ «Україна»	СВК «Діброва»
Виробництво валової продукції, грн:			
– на 1 га с.-г. угідь	2581,9	867,4	1068,2
– на 1 працівника	18018	8722	17091
Врожайність, ц/га:			
– зернових культур	33,8	16,2	15,3
– цукрових буряків	504,0	112,5	244,3
Середньорічний надій молока на корову, кг	5622	2222	2536
Середньодобовий приріст на відгодівлі, грам:			
– ВРХ	530	227	322
– свиней	295	152	113
Собівартість 1 ц, грн:			
– зерна	24,69	17,01	30,92
– молока	37,76	72,55	107,36
– приросту ВРХ	346,5	574,6	433,9
Прибуток, збиток (–) на 1 га с.-г. угідь, грн	980,5	22,0	149,5
Рівень рентабельності, збитковості (–) виробництва, %:			
– зерна	104,6	46,6	94,0
– цукрових буряків	104,0	–31,2	71,9
Припадає основних фондів:			
– на 100 га с.-г. угідь, тис. грн	523,4	365,1	30,5
– на 1 працівника, тис. грн	36,5	36,7	4,9
Забезпеченість сільськогосподарською технікою:			
– трактори на 100 га с.-г. угідь, шт.	1,8	1,2	0,7
– комбайни зернові на 100 га зернових, шт.	1,3	0,7	0,6
– вантажні автомобілі, шт.	33	16	13

Джерело: розраховано автором за даними річних звітів господарств.

Ці дані лише підтверджують кінцеві фінансові результати по господарствах. Так, прибуток ПОСП «Радівське» на 1 га сільгоспугідь склав 980,5 грн, що перевищує аналогічний показник по СВК «Діброва» у 6,5 разу і у 44 рази відповідно по СТОВ «Україна». Щодо основних виробничих фондів, то найбільш забезпеченим серед досліджуваних господарств є ПОСП «Радівське» – 523,4 тис. грн на 100 га сільськогосподарських угідь, у ТОВ «Україна» аналогічний показник становить 365,1 тис. грн, що в 1,4 разу менше від показника по ПОСП «Радівське» та у 12 разів перевищує дані по СВК «Діброва» – 30,5 тис. грн. Такий різкий перепад щодо забезпечення основними фондами між ПОСП «Радівське» та СВК «Діброва» можна пояснити списанням з балансу господарства будівель, споруд і передавальних пристроїв. По технічному забезпеченню склалась аналогічна ситуація, що і по виробничих фондах: передре ПОСП «Радівське», яке має у наявності 1,8 штук тракторів на 100 га сільськогосподарських угідь, що є більшим на 34%, ніж у ТОВ «Україна» і на 62% з аналогічним показником у СВК «Діброва».

Дані табл. 2 свідчать, що результати господарської діяльності досліджуваних підприємств залежать не стільки від обраної організаційної форми (приватно-орендне чи товариство з обмеженою відповідальністю), оскільки всі вони функціонують за однаковими умовами, скільки від побудованих внутрішньоекономічних відносин, застосування новітніх технологій та рівня управління господарською (підприємницькою) діяльністю.

Аналіз факторів впливу (зниження податкового тиску, зниження кредитних ставок, врегулювання паритету цін, відповідне забезпечення виробничими ре-

сурсами) на результати господарювання показав, що у приватних підприємствах і в кооперативах краще використовуються наявні ресурси виробництва, вищий рівень управління персоналом, більш своєчасно виконуються технологічні процеси, що зумовлено мотиваційними факторами робітників до більш продуктивної праці з метою отримання вищих результатів (рис. 2), що позитивно впливають на їх заробітки та надають право розпоряджатись результатами своєї праці [6].

У наведеній моделі обґрунтовано те, за яких умов та критеріїв впливу управлінського фактора на підприємстві може здійснюватись ефективна або ж неефективна економічна поведінка. Для забезпечення позитивного впливу управлінського фактора на економічну поведінку підприємства, що є безумовно необхідним, доцільно сформулювати відокремлені умови та критерії, за якими керівник умотивований та здатний здійснювати ефективну економічну поведінку.

ВИСНОВКИ

Є підстави зробити висновок, що на даний час найкращий результат господарської діяльності досягається за рахунок більш ефективного функціонування господарського механізму саме приватної системи ведення господарства в умовах недосконалої конкурентної боротьби між підприємствами. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Завадський Й. С. Словник термінів і понять ринкової економіки : довідкове видання / Й. С. Завадський, Л. М. Грищенко. – К.: Вид-во «Сільгоспсвіта», 1995. – С. 68.

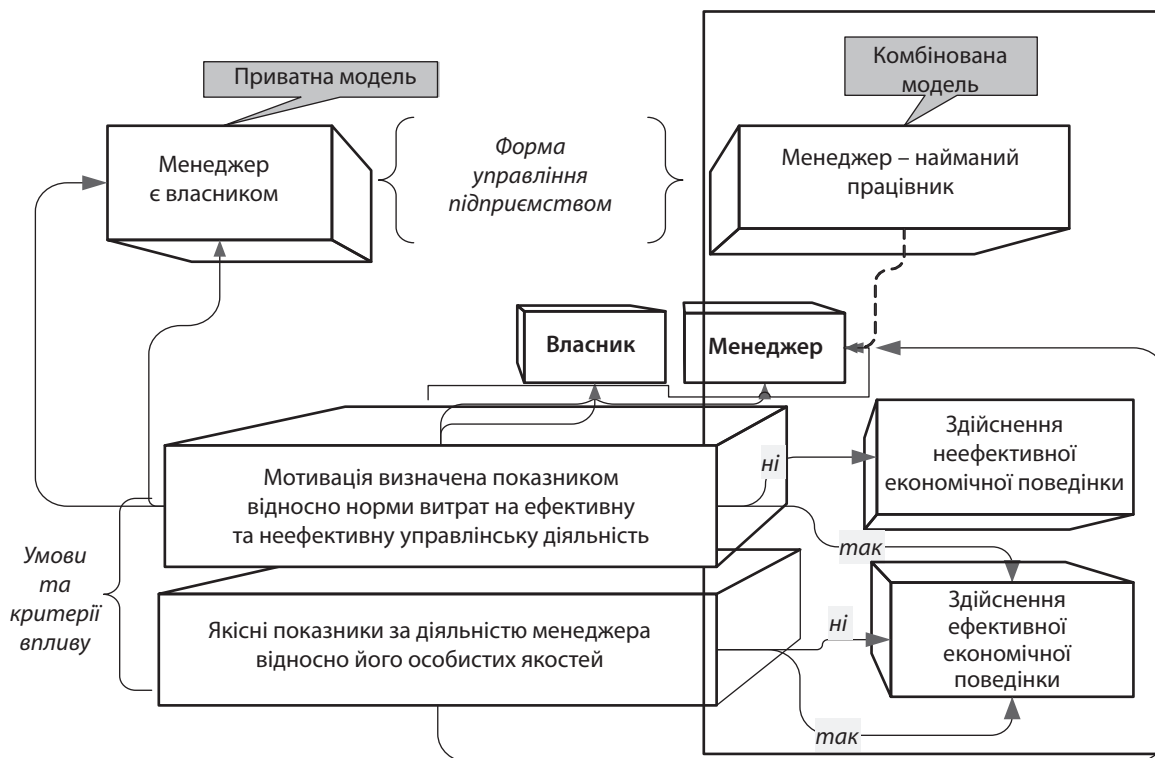

Рис. 2. Концепція впливу управлінського фактора на економічну поведінку підприємства

Джерело: розроблено автором за дослідженнями Н. П. Карачіної [6].

2. Словник іншомовних слів / За ред. академіка АН УРСР О. С. Мельничука. – 2-е вид., випр. і доп. – К., 1985. – 966 с.

3. **Савченко В. Д.** Економіка й організація діяльності об'єднань підприємств : навч. посібник / В. Д. Савченко ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х., 2005. – 279 с.

4. Большая Советская Энциклопедия : в 30-ти томах. – 3-е изд. – М., 1973. – Т. 14. – С. 578.

5. Вінницька обласна державна адміністрація. Офіційне інтернет-представництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vin.gov.ua/>

6. **Карачина Н. П.** Управлінський фактор як визначальна передумова формування економічної поведінки підприємства / Н. П. Карачина [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.economy.nayka.com.ua

7. **Саблук П. Т.** Реформування земельних відносин, форм власності і господарювання (методичні положення) / П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров. – К. : ІАЕ УААН, 1995. – 36 с.

8. **Рибалкін В. О.** Теорія власності / В. О. Рибалкін, І. В. Лазня. – К. : Логос, 2000. – 279 с.

9. Орендні відносини в сільськогосподарському виробництві : монографія / За ред. О. В. Шкільова. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 320 с.

10. **Гудзинський О. Д.** Теоретико-методологічні та прикладні аспекти розвитку організаційних формувань / О. Д. Гудзинський, Н. М. Сіренко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв, 2009. – Вип. 4 (51). – С. 14 – 21.

REFERENCES

Bolshaia Sovetskaia Entsiklopediia [Great Soviet Encyclopedia]. Moscow, 1973.

Hudzynskiy, O. D., and Sirenko, N. M. "Teoretyko-metodolohichni ta prykladni aspekty rozvytku orhanizatsiinykh formuvan" [Theoretical and methodological and applied aspects of organizational units]. *Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomor'ia*, no. 4 (51) (2009): 14-21.

Karachyna, N. P. "Upravlinskyi faktor iak vyznachalna peredumova formuvannia ekonomichnoi povedinky pidpriemstva" [Management factor as decisive prerequisites of economic behavior of enterprises]. www.economy.nayka.com.ua

Orendni vidnosyny v silskohospodarskomu vyrobnytstvi [Lease relations in agricultural production]. Kyiv: Chetverta khvylia, 2009.

Rybalkin, V. O., and Laznia, I. V. *Teoriia vlasnosti* [The theory of property]. Kyiv: Lohos, 2000.

Savchenko, V. D. *Ekonomika i orhanizatsiia diialnosti ob'iednan pidpriemstv* [Economics and organization of associations]. Kharkiv, 2005.

Sabluk, P. T., Mesel-Veseliak, V. Ya., and Fedorov, M. M. *Reformuvannia zemelnykh vidnosyn, form vlasnosti i hospodariuvannia (metodychni polozhennia)* [Land Reform, ownership and management (teaching position)]. Kyiv: IAE UAAN, 1995.

Slovyk inshomovnykh sliv [Dictionary of foreign words]. Kyiv, 1985.

Zavadskiy, I. S., and Hryshchenko, L. M. *Slovyk terminiv i poniat rynkovoï ekonomiky* [Glossary of terms and concepts of a market economy]. Kyiv: Silhosposvita, 1995.

Ofitsiynyi portal Vinnitskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii [Vinnitsa regional State administration. Official Web-site.] <http://www.vin.gov.ua/>